

„Fram, fram! Kristmænd,
Korsmænd, Kongsmænd!“

St. Olaf.

„Ret og Sandhed.“

Katholsk Tidende.

Dette blad udkommer hver søndag og betales med 1 krone pr. kvartal (porto iberegnet). Abonnement modtages i Norge, Sverige, Danmark og Tyskland paa alle postkontorer, men for Kristianias og for andre end forannævnte landes vedkommende i St. Olavs Trykkeri, Akersveien nr. 4. Kristiania. — Bekjendtgjørelser betales med 10 øre pr. pettlinie.

Vore ærede abonnenter i Norge udenfor Kristiania, i Sverige og Danmark, Tyskland, Østerrige og Luxemburg bedes fornye sit abonnement igjennem posten snarest. Abonnenterne i Kristiania og i andre lande end de ovennævnte, der ikke afbestiller det inden den 1ste april, betragtes fremdeles som abonnenter.

Politisk oversigt.

Antallet af medlemmer i det svenske 1ste kammer er fastsat til 150, i 2det til 225.

De tyske valg iaar er af yderste interesse. Centrum fik i det hele 107 deputerede, altsaa 3 mer end det før havde. I 1871, ved kulturkampens begyndelse, havde det blot 58, der ved næste valg, i 1874, voksede til 91, hvilket tal siden er steget uophørlig. Kulturkampen, som regjeringen reiste i haab om at faa knust katolikernes, havde altsaa det stik modsatte udfald af, hvad der haabedes. De nationalliberale, som nu tæller 40 mand, havde i 1874 hele 152; saa ynkelig er intet parti gaaet tilbage. Socialdemokraterne havde i 1871 kun en eneste repræsentant. De Bismarcks kartelparti har 91 mand færre, end det fik ved de sidste almindelige valg i 1887, bliver det vistnok denne gang til alvor, at han trækker sig tilbage fra forretningerne; havde han gjort det itide, var det ikke skeet med nederlag. Hans avis „Nordd. Allg. Ztg.“ tilstod forleden, at de to partier, der havde holdt bedst stand ved valgene — det konservative og centrum — ogsaa var dem, der havde udfoldet mest energi for den positive socialpolitik, og nu bekjender bladet, at det tilige er de to partier, som mest repræsenterer autoritetsprincippet. „Dagbl.“ kom med endel politisk visdom itirsdays; det skrev: „Centrum er ikke mere den grundmurede bygning, som det var tidligere i kulturkampens dage.“ Man lugter straks, af hvad slags kilde „Dagbl.“ har øst sin „visdom“. Hvad der skabte centrum, var væsentlig de religiøse interesser, som kulturkampen satte paa spil, og hvor det gjælder felttog mod kulturkampens levninger, der er centrum saa fast og usplitteligt som nogensinde. At centrumsmændene saa godt som enhver katolik kan have selvstændig mening i rent politiske sager, er indlysende. Hvor grundmuret en bygning partiet er, beviser den kjendsgjerning, at dets medlemsantal altid, de nyeste valg medregnede, har været i stigen, og at det allerede i første valg fik 90 mandater — noget absolut enestaaende. Til om-

staaende vidnesbyrd af „Kreuztg.“s mund henviser vi. — Keiseren lader indhente nøiagtig oplysning om samtlige valgoptøier, der forefaldt i riget. — Den polske fraktion har indbragt forslag om, at „de polske børns modersmaal maa blive gjenindført som undervisnings-sprog og -gjenstand i folkeskolerne, og at religionsundervisningen paa alle folkeskolens trin maa ske udelukkende i modersmaalet.“ Andragendet vil sikkert finde de tyske tyskeres voldsomme modstand, men bistand ialfald fra centrum, elsasserne og socialdemokraterne. — Den rhinsk-westfalske socialistiske bjergarbejderforening stiller sig i spidsen for et andragende til regjeringen om, at besidderne af bjergverker skal nødes til at sælge disse til de arbejdere og funktionærer, som virkelig har med dem at gjøre.

Valgene i Bayern har givet det udfald, at centrum fik 342,865 stemmer, de nationalliberale (katolikernes mest hadske fiender) 185,817, socialisterne 99,083 o. s. v. — Det katholske flertal i kamret har strøget flere poster paa regjeringens budget som gjengjæld for, at den, skjønt den er „liberal“, ikke vil lade katolikernes vederfares sin ret, og disse negtelser af bevillinger har foraarsaget gadeoptøier, navnlig af studenter og kunstnere. Episkopatet gjør fællesskridt til forbedring af katolikernes stilling i staten.

I Baden, hvor katholsk aand har taget kraftigt opsving i den allernyeste tid har de nationalliberale kun hævdet en eneste af alle sine pladse; deres herredømme har varet i 30 aar. Katolikernes i hertugdømmet udgjør 66 pct.

I det østerrigske herrehus er nedsat et udvalg til behandling af et regjerings-lovforslag angaaende skolesagen. Erkebisp Schönborn af Prag, fyrstbiskop Zwergler af Seckau og Missia af Laibach har sæde i udvalget. Men ændringerne, som forslaget vil indføre, er næsten betydningsløse, og der mangler i Østerrige fuldstændig et politisk katholsk parti, saa der ingen er til at tage kampen op mod den fortiden overmægtige liberalisme og dens venner jøderne.

Den ungarske førsteminister Tisza har maattet takke af. Han var en liberal kalviner, der førte en bestandig kamp mod catholicismen, og det vidner kun daarlig om katholsk aand hos Ungarns befolkning, at han har kunnet holde roret i 15 aar, skjønt de 65 pct. af befolkningen er katholsk. Anledningen til hans fald var, at han ubesindig havde lovet at virke for den landsforviste oprører, general Kossuths benaadning; men da Kossuth nylig udtalte sig aldeles revolutionært, var det umuligt at lade ham komme tilbage; dertil er ungarene for letfængelige. Hele hans ministerium forbliver, og handelsministeren, grev Szapary, som er katolik, om end just ikke af de fuldblodige, er bleven hans efterfølger.

Til de nødlidende **montenegrinere** er der i det hele indsamlet 200,000 rubler i Rusland.

Rumænien har opsagt sine handelstraktater med Italien og Belgien. De udløber 1ste mars 1891.

En sondering hos magterne har vist, at der for tiden intet haab er for **Bulgarien** om anerkjendelse af fyrst Ferdinand, da det kunde blive aarsag til forviklinger — nemlig med Rusland.

I det **engelske** parlament er ført en levende strid, idet parnelliterne, gladstonianerne og nogle selvstændige tilhængere af regjeringen kræver, at underhuset skal give Parnell større opreisning, end ved undersøgelseskommisjonen skeet er, og udtale sin dadel over dem, der har sat anklagen i scene. Dog forkastedes forslaget med 339 stemmer mod 268.

Den **portugisiske** regjering har, grundet paa den regjeringsfiendtlige bevægelse i Lissabon, opløst stadens municipaalraad og indsat en foreløbig kommission isteden.

22 **italienske** anarkister blev den 7de ds. arresterede i Mailand.

Franskmændene i **Senegal** har gjort blodig gjengæld for dahomeyanernes angreb: ved Kotonu led disse den 5te et nederlag med et tab af 400 soldater, hvoriblandt flere kvinder.

Nedre Kanadas lovgivende forsamling har den 7de ds. enstemmig udtalt sig mod koloniens afhængighed af England. Hellere vilde man høre til De forenede stater.

Gudstjenesten i st. Olafs kirke i Kristiania.

Søndag den 16de mars: kl. 7 stille messe. — Kl. 8 stille messe med homili. — Kl. 10 høimesse med prædiken. — Kl. 5 fasteandagt med prædiken.

Fælleskommunion for Maria-foreningen.

Onsdag den 19de: kl. 9 sangmesse. — Kl. 6½ aften fasteandagt med prædiken.

Fredag den 21de: kl. 6½ aften korsveisandagt.

Ugekalender.

Søndag den 16de, 4de søndag i fasten (Epist: Gal. 4, 22—31; evang.: Joh. 6, 1—15) — Mandag. Patrick, Irlands apostel, † ca. 464. — Tirsdag. Gabriel, erkeengel. — Onsdag. Josef, Jesu pleiefader. — Torsdag. Cyrillus, biskop af Jerusalem og kirkelærer, † 386. — Fredag. Ihukommelse af Frelserens kostbare blod. — Lørdag. Katarina Fliska.

Søndag den 23de, passionssøndag.

4de søndag i fasten.

Det evangelium, vi idag har for os, indeslutter foruden sin ligefrem historiske betydning ogsaa flere figurlige, idet nemlig bespisningen er billedet paa Vorherres store bespisning af de kristne med sig selv, der er det fra himlen nedstegne brød, givet til et evigt liv for kirkens børn; med sig selv, hin mystiske *iketys*, fisk, som de ældste kristne symbolsk fremstillede Jesus Kristus, Guds søn, vor frelser. Endvidere er mættelsen i ørkenen billede paa Guds tildelelse af sin naade til alle dem, der følger Ham for at høre hans ord med et godt hjerte. Men vi vil lade disse ting fare og kun tage efter eksemplet til at give almisse, som Jesus frembyder.

De tre betingelser, som bør ledsage almissegivelsen, viser Jesus os: Han gav med rund haand, idet Han lod række de talrige mennesker, flere tusend, saa meget, enhver vilde, indtil de alle var mætte, og saa var der endda tilovers. Han gav med aabent hjerte, uden først at forhøre sig om, hvem der havde kunnet bringe mad med selv, og undersøge, hvem der var værdig eller ei. Frelseren gav endelig med et glad aasyn, idet Han saa velvillig om paa folket og skuede op til Gud. Og saadan er det netop, at vi skal bære os ad: give rundhaandet, villig og med glæde.

Rundhaandet giver den, som gjør det efter evne. Gud tjener os til efterligning, og er Han uendelig rig, saa skjænker Han ogsaa uendelig meget; men for os bliver jo altid maalestokken den: som du har meget til, saa giv almisse deraf. Den, der af Gud har faaet formue, ham er den bleven overdragen som et laan, med hvilket han skal aagre til Guds ære, fordi Gud kræver sine pund med renter igjen. Han lod sig ikke nøie med, at den ene tjener i evangeliet nedgravede pengene og bragte dem urørte tilbage; nei, Han vilde have fire talenter for to, og ti for fem. Det forslaar altsaa ikke, at man er sparsommelig og ikke bortødsler sine penge; nei, de skal bruges til Guds ære, ellers bliver eieren kaldet med samme navn som manden i evangeliet: du onde og lade tjener! Saar man karrig, vil man ogsaa kun høste lidt; men dersom du saar rundhaandet, skal du og komme til at høste rigelig. Thi almisserne stiger op til Gud som talsmænd for dine bønner.

Er du ikke rig, men har alligevel et ordentligt udkomme, da kan du vel ikke give store summer, men dog som du har evne til. Der findes saa mange mennesker i slige omstændigheder, der synes, at de slet ingenting kan faa tilovers at skjænke bort. Men hvor ofte er det deres egen skyld, fordi de ikke kjender til

sparsommelighed! brugte de mindre til fornøielser, til tobak, til mad og drikke og smukke klæder, da vilde der nok blive saa meget, at de kunde gjøre endel for himmelen ogsaa. Vorherre lægger sin velsignelse i deres gjerning, der hjælper Ham i hans fattige. De tidligere kristne var heller ikke rige, alligevel uddelte de, hvad de havde, og der kom kristelig endrægtighed som frugt ud af denne spire, saa de kunde siges at have ett hjerte og én sjæl; for de vidste, at den, der kun har faaet to talenter, skal ligesaavel som den, der fik fem, bringe dobbelt. Afskjærer din fødsel og dine omstændigheder dig fra at opnaa nogen glimrende stilling her i livet, bør du arbeide des ivrigere paa at sikre dig en saadan i himlen ved at samle skatte af for-tjenester gennem skjerv og kjærlighedsgjæringer — des mere, jo mindre tid du kan indvie til bøn.

Har endelig forsynet givet dig fattigdom i lod, saa er du ei dermed fritagen. Dersom du har lidet, da frygt ikke at give af det lidet, siger skriften. Jo større opofrelse en skjerv koster, des kjærere et offer er den Gud, hvorfor Han ogsaa roser den enke, der lagde alle sine penge, et par skilling, i tempelblokken, fremfor de rige, som gav meget af sin overflod. Og selv hvor der bogstavelig intet er at give af, der staar endnu en vid mark aaben for godgjørenheden; thi man kan bede Gud røre andres, de mere velhavendes hjerter og lade deres gave komme de mest trængende i hænde. Man kan fremdeles hjælpe andre fattige ved arbeide, ved at yde dem en haandsrækning i deres sygdom, alderdom eller nød. Og gjøres dette for Guds skyld, da skal gjengjældelsen ikke udeblive; paa dommedag spørges der om, hvad enhver har udrettet for Vorherre i forhold til sin evne.

Naar vi ser os om i verden og spørger: bliver der givet meget i almisser, da maa vi tilvisse svare ja. Men kunde man beregne, hvormange af disse der ikke er ydede paa rette vis, da vilde tallet svinde betydelig ind. Hvoraf kommer det? ganske simpelt, fordi mange ikke giver med det sindelag, som de burde, nemlig villig. Den slags folk helt upaataalt, der giver for at roses af mennesker eller opnaa jordiske fordele, hvorved de har sin løn i himmerig borte, saa er der andre, der aldrig saa snart skal til at give en skjerv, før de faar vegtskaalen og sonden trukket frem, og undersøgelsen tager sin begyndelse: Er denne person nu ogsaa værdig til hjælp? er han ikke selv skyld i sin trang? kunde han ikke faa hjælp af det offentlige? vil han benytte gaven paa en god maade? Hvor alle den slags veiende spørgsmaal med ængstelighed gjøres, der giver forstanden og ikke hjertet. Hvis man udeluk-

kende skulde give til dem, der helt uforskyldt er fattige, og til de i alle maader værdige, fik man saamænd ikke ret mange at give til. Og ser vi hen til Jesu eksempel, da finder vi Ham ikke gjøre en ængstelig forskjel, inden Han bespiser menneskene, skjønt der upaatvilelig har været mangen uværdig iblandt de 5000, kvinder og børn ikke medregnede. Det staar derfor fast: den, der giver, giver altid godt, medmindre han bestemt véd, at almissen vil blive anvendt til synd. Tænk blot, om Vorherre vilde give sig til at gennemføre den adskillelse: „Til dem, der uden egen skyld er blevne berøvede min naade eller har svækket den i sig, til dem vil jeg give yderligere; til alle dem derimod, som har skyld selv, giver jeg intet, ei heller til de uværdige: dem, der vil fornærme mig bagefter og kaste min naade bort.“ Ved du, min kristen, hvormange der saa fik Guds gaver? Ikke en eneste — det skulde da være de spæde børn. Og ved du, hvem der ganske sikkert ingenting fik? Du, min ven! Nei, lad os endelig ikke veie værdigheden for nøie; der kunde vi komme slemt til kort selv, for med samme maal, som vi maaler, skal der blive os tilmaalt.

Giv altsaa af hjertet, og giv med glæde. Sker det trevent og nødig, mishager dette sindelag Gud, og gjærningen har ingen behagelighed i hans øine, hvad vi dog netop skal trachte efter. Et rent offer vil Han, ligesom de dyr altid skulde være lydesløse, der turde ofres. Kun naar en gjærning øves for Jesu skyld, faar den værd for himlen, og Han har sagt det udtrykkelig, at hvad vi gjør i hans navn mod fattige, det gjør vi imod Ham. Naar vi altsaa kun ugjerne hjælper en trængende, viser vi trevnhed mod Herren selv og skal faa gjengjældelse derefter. Maaske vilde mange nok handle som den samaritanske kvinde, der først gav den mødige jødiske vandrer at drikke, da hun hørte, at det var Messias selv. Men hvad har Han sagt? at det er en daarlig maade at ræsonnere paa: Ja Gud selv gav jeg gjerne; men nødig giver jeg til en stødder. Hvad man gjør mod denne, det er jo gjort imod Gud.

Giv med glæde af hensyn til modtageren. Dersom din skjerv ledsages med gnavne miner, med skjænden eller ukjærlig foreholdelse, da vil gaven sikkert ikke have det værd for den bedende, som naar han ser, at venlighed ledsager den. Ja er det en trængende med æresfølelse, maa den blive en snert i hans ansigt, og hvor skulde han da kunne være taknemmelig? Af den grund formaner ogsaa visdomsbogen: Vend dit øre til den fattige og svar ham venlig med sagtmødighed, ellers føier du kors til kors.

Gjør det endelig for din egen skyld. Gud elsker

en glad giver, og giver du med glæde, skal din løn blive stor, fordi Gud elsker dig. Thi vand skal slukke en brændende ild, siger skriften, og almisse soner synder. Men den, der modvillig uddeler sit brød, han gaar glip baade af brødet og af fortjeneste. Ingen har nødig at søge længe efter, hvad han skal give almisse til. Der er jo saa megen nød at lindre, navnlig om vinteren; der er vor egen kirkes underhold at bidrage til; der er opdragelse og beklædning af vore katholske børn, hjælp til førstekommunikanterne o. s. v. Giv, hvad du kan; mange bække smaa gjør den store aa.

Den apostoliske lære efter bibelen.

af pastor Jacquemet.

(Fortsat.)

XI. Bønnen.

Vi maa bede til Gud, og bønnen er tre slags: bedebøn, takkebøn og lovprisningsbøn. Hvad angaar den sidstnævnte, saa skal den udgjøre en væsentlig del af vor beskæftigelse i saligheden. Til taksigelse formaner skriften os paa mange steder, og vi behøvede da ikke engang at have dens formaninger; thi det følger af sig selv, at man skal være taknemmelig for, hvad man faar, og ogsaa lægge sin taknemmelighed for dagen.

Den laveste, men for os, saalænge vi lever paa jorden, uundværlige slags bøn er bedebønnen, ved hvilken vi udbeder os, hvad vi har behov for sjælens og legemets nødtørft. Skjønt Gud ved, hvad vi trænger til, saa er dog bedebønnen uundværlig, fordi Han nu engang har knyttet sine gaver til denne betingelse: „Bed, saa skal eder gives; led, saa skal I finde; bank paa, saa skal der lukkes op for eder (Matth. 7, 7).“

Da Guds naade er ligesaa nødvendig for vor sjæl, som næringen for vort legeme, og naaden opnaaes ved sakramenterne og bønnen, maa vi ofte ty til disse naademidler. Vorherre vil, at vi skal bede ofte: „Man bør altid bede og ikke blive træt (Luk. 18, 1).“ Apostelen siger ogsaa: „Bed uden afsladelse (I Thes. 5, 17).“ Vi maa bede, naar vi staar op om morgenen, og ofre til Gud alt, hvad vi kommer til at øve i dagens løb. Vi maa og bede under vort arbejde og om aftenen, ja bede overalt, hvor vi befinder os. „Jeg vil, at mændene skal bede paa ethvert sted (I Tim. 2, 8).“

De første kristne pleiede at bede meget, som vi læser paa mange steder i apostlernes gjerninger: „Alle disse holdt endrægtig ved i bøn (Ap. gj. 1, 14).“ Vorherre selv har givet eksempel derpaa ved mange forskjellige leiligheder (Luk. 5, 12). Vi maa bede under prøvelsen, naar livets byrde tynger paa os: „Lider uogen iblandt eder ondt, han bede (Jak. 5, 13).“ Vi maa især bede, naar vi er fristede: „Vaag og bed, at I ikke skal falde i fristelse (Matth. 26, 41).“

• Vi maa ikke nøies med at bede; men vi maa bede vel. „I beder, og I faar ikke, fordi I beder ilde (Jak. 4, 3).“ Vi maa bede, ikke bare med læberne, men samtidig med hjertet, for ikke at fortjene Herrens be-

breidelse: „Dette folk ærer mig med læberne; men deres hjerter er langt fra mig (Mark. 7, 6).“

Ydmygheden er en vigtig betingelse for at opnaa gjenstanden for vor bøn: „Gud staar de hoffærdige imod, men giver de ydmyge naade (Jak. 4, 6).“ Gud bønhører ikke altid øieblikkelig vore bønner, fordi Han vil, at vi skal bede med standhaftighed og tillid: „Bed, saa skal eder gives.“ „Man bør altid bede og ikke blive træt.“

Vi maa endelig bede i Jesu Kristi navn: „Sandelig siger jeg eder, at hvadsomhelst I beder Faderen om i mit navn, skal Han give eder (Joh. 16, 23).“ Derfor slutter den katholske kirke sine bønner med ordene: Derom beder vi Dig, o Gud, ved Jesus Kristus, vor herre. Amen.

XII. Hvad maa man tænke om at bede knælende?

Et barn, som vil opnaa noget af sine forældre, kommer til dem paa en beskeden maade. En fattig, som beder om almisse, bøier sig foran den rige og taler meget ydmygt. Naar en underordnet møder sine foresatte, hilser han dem med ærbødighed.

Har da Gud ikke ret til, at baade legemet og sjælen hylder Ham? Han er jo saavel legemets som sjælens skaber. Endvidere: er det blot sjælen, som skal nyde saligheden? er det ikke hele mennesket — altsaa baade legeme og sjæl? Men just fordi ogsaa legemet skal herliggjøres, maa det ogsaa gjøre sit for at opnaa herligggjørelsen. Derfor skal man opfylde Guds lov ikke blot i sit indre, men ogsaa i det ydre; derfor skal man ikke blot tro med hjertet, men bekjende med munden; og derfor skal man yde Gud hyldest ikke blot med sjælen, men ogsaa med legemet.

Og tro ikke, at Han er ligegyldig for maaden, som man beder til Ham paa; thi vi ved, at „Gud staar de hoffærdige imod, men giver de ydmyge sin naade (Jak. 4, 6).“ Den ydmyge stilling, som legemet indtager ved at knæle, hjælper ogsaa sjælen til at have ydmyge følelser, og vi ved, at ydmygheden er den sikreste vei, som fører til Guds hjerte. Vi læser i den hl. skrift, at en stolt farisæer bad i templet samtidig med en ydmyg tolder: „Farisæeren stod for sig selv og bad saaledes: Jeg takker Dig, Gud, at jeg ikke er som de andre mennesker. . . . Og tolderen stod langt borte og vilde ikke engang opløfte sine øine til himlen, men slog sig for sit bryst og sagde: Gud, vær mig synder naadig! Jeg siger eder: Denne gik retfærdiggjort ned til sit hus fremfor den anden (Luk. 18, 11).“

Det er Guds vilje, at vi skal bede knælende: „For mig skal bøies hvert knæ (Es. 45, 23).“ Apostelen Paulus paaminder os om, at der staar skrevet: „Saasandt jeg lever, siger Herren, skal hvert knæ bøie sig for mig, og hver tunge skal bekjende Gud (Rom. 14, 11).“

Apostlerne og de første kristne pleiede at knæle for at bede: „Paulus faldt paa sine knæ og bad med dem alle (Ap. gj. 20, 36).“ Andensteds: „Vi faldt paa knæ paa strandbredden og bad (Ap. gj. 21, 5).“

Gud vil, at hver fornuftig skabning skal knæle for Ham: „I Jesu navn skal hvert knæ bøie sig, deres i

himlen, paa jorden og under jorden (Fil. 2, 10).“ Vor frelser selv, sand Gud som Han er, har værdiget sig at give os eksempel derpaa i Gethsemane have: „Jesus faldt paa knæ og bad (Luk. 22, 41).“

Hvem er den kristen, som vil vægre sig ved at ydmyge sig for Gud og knæle under bønnen, naar han ved, at dette er Guds udtrykkelige vilje; naar han betænker, at de første kristne, apostlerne, ja selve Frelseren har lært os det ved sit eksempel?

(Fortsættes.)

„Norsk missionstidende“

nr. 1 kom os først i disse dage ihænde. I en artikel „Ved aarsskiftet“ omtaler det forholdene paa Madagaskar og siger i denne anledning: „Jesuiternes rænker bliver stedse værre.“

Vi opfordrer herved bladet til at forklare sig nærmere og bringe beviser for sandheden af sin paastand.

En tilstaaelse

af værdi gjør det preussiske protestantiske blad „Kreuzzeitung“ med valgresultaterne for øie:

„Centrum har bevaret sin gamle indflydelse paa folket, medens den evangeliske kirke — det maa vi med beklagelse tilstaa — ikke har nogen indflydelse, værd at tale om. Den katholske kirke forstaar bedre end den evangeliske at opdrage folket, og selv over de dannede udøver den en i høj grad merkværdig magt . . . Man [lutheraner] har forladt den lutherske kirkes gamle trobekjendelsers faste grund og dermed berøvet kirken sin grundvold og nødvendige skranke. Man har sluttet karteller, der vidner om svaghed, ikke blot med andre bekjendelsessamfund, men ogsaa med rationalisme og vantro. Man har givet alle vranglærdomme frit spillerum og svækket de faste normer. Hvad kan en i sit indre saa forstyrret kirke præstere? Den øver ikke længere tiltrækning paa sjælene, den kvæger og styrker ikke. Saasnart det gjælder om en alvorlig afgjørelse, saa staar derimod i den katholske kirke ogsaa de dannede sin prest ved side, som man under kulturkampen har seet. Og hvordan staar det i den evangeliske kirke til? hvilken stilling indtager de dannede her? Deres store flertal har sagt sig fuldstændig løs fra kirken. Guds ord har ingen værdi for dem mere, gudstjenesten besøger de ikke, alterets sakrament forlanger de ikke; sit liv tilbringer de uden bøn, uden at se opad, helt indviede til denne verdens sager. Deres religiøse ønskuelser afviger kun lidet fra socialisternes; men af betimelighedshensyn tier de stille, medens socialisterne høit udtaler og praler med sin rene vantro. Er det noget under, at den evangeliske kirke ingen indflydelse, ingen magt har hos folket?“

En beretning fra reformationstiden om st. Olafs legeme.

I sit bekjendte verk: „Norges beskrivelse“, første gang trykt aar 1632, atten aar efter forfatterens død, har Peder Claussøn, luthersk prest i Undal i Kristians-

sands stift (f. 1545, død 1614) om st. Olafs helligdom i Trondhjem følgende beretning, som her gjengives i forfatterens egen gammeldanske sprogform:

— — „Da var det vel værdt om mand vidste, om det udi sandhed haver været st. Olufs legem eller icke, som de have saa baaret omkring udi dend kiste og derudi saa mange hundrede aar haver været forvaret, saa haver jeg talet med mange, som have sagt sig at have seet og taget paa samme tørre legeme, og seet hans saar, som han havde faaet til døde, hvilke dog icke alle komme overens med deres beretning. Men haver udi min tiid en lagmand*) paa Agdesiden ved navn Jon Simonsøn paa Holeim i Mandal, som døde der sammesteds anno 1575 den 29. Julii udi sin alders 63. aar (han var en lærd mand og dertil viis og forstandig for alle andre lagmænd her i riget og en meget from og gudfrygtig mand og flittig i sin bestilling, saaat neppelig haver saadan en lagmand været for hans tiid her i riget), han var fød i Trøndelaven og havde i sin ungdoms tiid søgt skolen i Trondhjem og været chorsdegn der i domkirken, og vidste meget at sige mig om deres væsen udi dend by, baade om domkirken og st. Olufs liig. Og sagde han mig, at det samme tørre legem, som han seet havde og sagdis at være st. Olufs legem, var et langt legem og var heelt og holdet og havde et rødt skieg, og noget var næsen indbøyet og indtørcket. Og siutes de saar derpaa, som han havde faaet sin bane af, og var tørt og haardt som et træ. Og fordi folckene var dend tiid større end de nu ere i verden og st. Oluf var i sin tiid for andre en lang mand, meente han, at det var mueligt, at det kunde være hans legem, endog det er at forundre, at mider icke have længe siden fortæret det udi meere end halvsjette hundrede aar, som ere forledne siden hans død, og meente, at de enten havde balsameret samme hans legem, (dog var der ingen fugtighed udi) eller at det mirackels viis saaledes længe varede. Og fordi hand var en retsindig mand og ald vantroe superstits meget fiendsk og hadsk og havde forfaret og vidste — — papisternes store snedighed i saadan handel, da var hand stundum i dend meening, at munckene havde der gjort nogen svig med, og balsameret eller tørcket et andet legem og lagt det i det første legoms sted, naar det eene legem forfulnede og saaledes altid oppeholdet det. Dog er under, at saadant icke rygtedes, om saa havde været.“

I det berømte verk: Acta sanctorum (Bollandisterne under 29de juli) omtales ogsaa Undals-prestens foranstaaende beretning og lagmand Jon Simonsøns gisninger. Forfatteren i Acta Sanctorum gjør med føie opmærksom paa det utænelige i, at st. Olafs søn kong Magnus den gode og Olafs halvbroder Harald Haardraade skulde have taalt, at kongens lig for at fremme et saadant bedrag blev bortgjemt til forglemmelse, og at man, naar det først indrømmes, at legemet havde holdt sig i disse kongers regjeringstid, fem og tredive aar, ikke let skulde kunne sige, hvorfor det ikke kunde holde sig endnu længere.

*) Overdommer.

Efter Peder Clausøns opgivende maa lagmand Jon Simonsøn være født 1512, og hans ungdomstjeneste i Trondhjems domkirke have faldt omkring 1530. At lagmanden forklarer at have seet den hellige konges legeme bevaret „heelt og holdet“, giver ikke grund til at tvile om egtheden af den relikvie — st. Olafs arm — som nu opbevares i st. Olafs kirke, efter at den danske konge Fredrik VII. havde tilladt dens afgivelse fra museet i Kjøbenhavn, hvor den var opbevaret i en sølvkapsel. Thi det maatte være lagmanden vel bekendt, at saadanne sønderlemmelser var det almindelige, hvorfor det, som paatrængte sig hans opmærksomhed og erindring som værd at fortælle, kun var dette, at legemet havde holdt sig imod dødens sædvanlige forstyrrelsesverk. Det fortjener kanske i denne forbindelse at omtales, at den sidste af Kalmar-unionens konger, Kristian II., i en i norsk diplomatarium opbevaret skrivelse til domkapitlet i Trondhjem af 20de august 1514 indstændig begjærede en relikvie fra st. Olafs helligdom afgivet til erkebiskop Erik Walkendorf, der vilde modtage den paa hans vegne.

Endnu førend lagmand Jon Simonsøn var bleven en gammel mand, blev domkirken og st. Olafs skrin herjet af reformationen 1540. Helgenens legeme blev derefter bevaret i en trækiste, beslaaet med sølvnagler. St. Olaf vedblev jo ogsaa for lutheranerne at være en berømt og merkelig konge, og det norske lovverk benævnedes fremdeles st. Olafs lov.

Da i den nordiske syvaarskrig svenskerne efter en kort tid at have været herrer over Trondhjem igjen blev fordrevne 1564, tog de med sig st. Olafs kiste og hans hjelm, men jordede hans legeme i en øde landskirke i Størdalen. De havde rimeligvis fra først af tænkt at tage hans legeme med sig til Sverige, hvor han var høit æret, saaledes at endog st. Olafs billede anbragtes ved siden af kong Erik den helliges billede paa det svenske rigsbanner, ligesom det ogsaa i Acta Sanctorum berettes, at den hellige Birgitta paa sin fod valfartede til st. Olafs helligdom i Trondhjem. Fra Fløan kirke i Størdalen blev st. Olafs legeme endnu samme aar (1564) bragt tilbage og sat i et rum i domkirken. Peder Clausøn fortæller om processionen: „ald clerckeriet med dend adel og øverster, som der var tilstede, med det meenige krigsfolk og gandske hob følgede det til begravelse, saaledes som best skee kunde og leigliheden var til. Anno 1568 haver her Jørgen Lycke, ridder, som den tiid drog her op i riget, efter kongens befalning, ladet skiude jord i graven til st. Olufs liig.“

„Men jeg,“ siger forfatteren i Acta Sanctorum, „jeg kunde, da jeg læste om dette, ikke andet end tænke paa det sted i st. Johannes evangelium 12te kapitel: Men ypperstepresterne tænkte paa at slaa ogsaa Lazarus ihjel; thi for hans skyld gik mange af jøderne hen og troede paa Jesus.“

Rekruten

af
Hendrik Conscience.

(Sluttes.)

Da han straks derpaa kom til sig selv igjen, berørte han klæderne til dem, som havde taget sig af ham, og sukkede ængstelig:

„Hvor er jeg? Hvad er der skeet med mig?“

Idet han atter famlede om sig, raabte han klagende:

„Trien, Trien, hvor er du?“

Hulkende greb jomfruen hans hænder og sagde:

„O Jan! Tak Gud, fordi du er falden om her. Det er en lykke. Gode mennesker er hos dig. De siger ogsaa, at du ikke ganske er blind paa det venstre øie.“

„Hvem I end er, saa vil jeg ønske, at Vorherre maatte velsigne eder for eders barmhjertighed!“ sagde ynglingen.

„Kammerat!“ raabte tjeneren, „vi vil forsøge, om vi ikke kan staa op. Vær ved godt mod; det skal nok gaa.“

Han greb soldaten under den venstre arm, medens den gamle ligeledes understøttede ham paa den anden side. Saaledes hjalp de begge den blinde paa benene.

Da Trien stod i den formening, at det nu maatte være slut paa herrernes tjenstvillighed, smilte hun venlig og sagde med opklarede blikke:

„Mine herrer, jeg er en fattig bondepige, og vor Jan er heller ikke rig. Men vær sikker paa, at vi vort hele liv igjennem skal mindes Dem i vore bønner og velsigne Dem for Deres godhed. Gjør Dem ingen umage mere. Lad ham kun sidde paa græsset og hvile sig ud. Jeg skal tulle klude om benene paa ham. Vi maa til landsbyen, der vil vi overnatte. Gud skjenke Dem sundhed og lykke paa jorden og efter døden den evige salighed i himlen!“

„Nei, ikke slig!“ svarede oldingen. „Kom med mig; I er pene folk. Jeg vil ikke, at I skal vansmegte paa reisen. Den unge soldat skal ikke afsted, før han har samlet kræfter igjen. Vi skal se, om vi ikke kan gjøre noget for at belønne din opofrelse.“

„Vi har endnu nogle flasker gammel spansk vin, som vilde faa en død til at staa op igjen,“ fortsatte tjeneren. „Det er den eneste medicin, han behøver. Vent kun, min datter, om en time kjender du ham ikke igjen.“

„Ak, mine herer,“ stammede jomfruen, „gjør efter Deres kristelige hjertelag. Naar jeg ser Deres godhed, kan jeg knapt tale, saa rørt er jeg. Hav tusend tak for Deres venlighed og godhed!“

Understøttet af herren og tjeneren gik Jan bort med langsomme skridt. Da de kom ind i haven, gik pigen hen til tjeneren og spurgte ham sagte:

„Sig mig, er herren doktor?“

„Doktor?“ svarede tjeneren. „Han har været chirurgien major under Napoleon. Vi har skaaret flere arme og ben af, end der kan ligge her paa veien, og det er ikke lidet.“

„Kan han ogsaa kurere øinene, tror De?“

„Javist, og meget bedre end de nuværende kirurger. Der er meget faa tilbage af de tapre kammerater fra Spanien, ellers vilde der endnu være mange, som skyldte ham synet.“

„Ak, gode mand, De maa bede ham rigtig pent om at se paa Jans øine. Gud ved, om han ikke kan helbrede ham.“

„Vær bare rolig, min pige; det vil han nok gjøre. Han holder af soldater. Jan vil ikke saa snart komme herfra.“

„Og hvis De kan gjøre noget derfor eller indlægge et godt ord for Jan hos Deres herre, saa vil jeg være Dem meget taknemmelig.“

„Det behøver De ikke at bede om. Hos mig skal intet mangle. Soldat, kammerat, siger ordsproget. Ser De, han gaar alt bedre; jeg støtter ham ikke mere.“

Snart traadte de ind i et med smukke møbler prydet værelse. Oldingen førte den blinde til en bred lænestol og lod ham sætte sig med ryggen mod lyset. Derpaa gav han en nøgle til tjeneren, der lige saa hurtig som glad gik ud af værelset og straks vendte tilbage med en flaske og nogle glas. I forbigaaende hviskede han pigen i øret:

„Det er den vin, som skal opvække de døde; De skal snart faa se.“

Trien forstod ikke rigtig, hvad han vilde sige dermed. Med spændt nysgjerrighed saa hun paa den gamle herre, der nu førte et glas med en lyserød vædske i til ynglingens læber og sagde til ham:

„Drik det ud i lange drag, min ven; det vil gjøre dig godt.“

„Hvad er det?“ raabte den blinde forbauset nogle øieblikke, efterat han havde taget drikken til sig. „Hvor det varmer indvendig. Tak, tak, jeg er sulten.“

„Rolig, kammerat, ikke saa hurtig.“ bemærkede den gamle herre. „Nu skal vi forbinde din fod og se paa dit venstre øie. Kom hid, min pige. Jeg havde nær glemt dig, barn. Sæt dig der paa stolen, og du, Karl, giv pigen et glas vin.“

Medens tjeneren underholdt sig med Trien og priste den undergjørende spanske vin, havde oldingen forbundet ynglingens fod. Nu vaskede han hans øine med en vædske og smurte en hvid salve paa dem. Da han havde gjort dette, gik han til vinduet og trak forhænget ned for at dæmpe lyset. Derpaa nærmede han sig atter soldaten og sagde:

„Min ven, aabne nu engang øinene og forsøg, om du intet kan skjelne.“

Jan aabnede øinene og blev en stund siddende taus, skjønt oldingen spurgte ham, hvad han saa. Han syntes med sit døde øie at søge en gjenstand.

Pludselig udstødte han et høit skrig. Han stod op og gik med udstrakte arme hen til pigen, som var sprunget op og nu i feberagtig spænding saa ham komme hen til sig. Hun vilde kaste sig i hans arme; men tjeneren holdt hende tilbage.

Den blinde traadte hen til hende og bød hende med usikker bevægelse haanden, medens han med bævende stemme sukkede:

„Trien, Trien, jeg er ikke blind! Nu er det dog sandt. Jeg vil atter kunne gjense mor, bedstefar og Pauwken. Ja, jeg ser, at du har dit røde halstørklæde om halsen.“

Jomfruen omfavnede ham under uforstaaelige ord, der snarere lignede klager end glædesudraab. Men oldingen trak hende væk fra ynglingen og tvang hende til at sætte sig rolig ned paa stolen. Han bandt øieblikkelig lysskjermen for øinene paa den blinde og spurgte ham:

„Er du sikker paa, at du har seet, at din veninde har rødt halstørklæde paa. Det synes mig umuligt; bedrager du dig ikke selv?“

„Jeg ser intet andet end en graa skygge,“ svarede soldaten; „men da jeg begyndte at blive blind, lagde jeg merke til, at i mørke synes det røde meget sortere end de andre farver; deraf ved jeg, at det er rødt.“

„Det tænkte jeg mig,“ bemærkede den gamle herre; „nu vil vi gaa forsigtig tilverks.“

Idet han vendte sig til tjeneren, sagde han:

„Karl, ledsag soldaten ud i køkkenet, saa han kan faa sig noget kjød og brød at spise; halv ration, ikke mere! Saa fører du ham ind i bagværelset og lader ham lægge sig og hvile ud. Sig til tjenestepigen, at hun ogsaa skal bringe den unge pige noget at spise.“

Saasnart tjeneren var ude af døren med soldaten, faldt Trien hulkende ned for den gamles fødder og omfavnede hans knær, som hun vædede med sine taarer. Han vilde, at hun skulde staa op; men hun gjorde modstand, og idet hun rettede sine glinsende blaa øine mod ham, raabte hun:

„Min herre, min herre! Gud vil velsigne Dem, fordi de viser fattige bønder saa megen venlighed. Jeg kan ikke sige, hvad jeg føler; men jeg vilde gjerne dø ti aar før, hvis det kunde skaffe Dem et længere liv. Og fordi De vil helbrede Jans øine — en Guds engel, som De er — derfor vil vi daglig indeslutte Dem i vore bønner og gjøre en valfart, min herre!“

Oldingen lod pigen reise sig op, og med trøstende ord førte han hende tilbords. Straks derpaa kom tjenestepigen og satte flere udvalgte retter for Trien, hvorpaa hun hurtigt forlod værelset.

Trien kunde kun nyde lidet af retterne. Enten det nu kom af, at hun var udmattet eller rørt, nok var det, efter faa øieblikkes forløb endte hun sit maaltid og betragtede med stille taknemligt blik sin velgjører, der havde sat sig ved siden af hende og opfordrede hende til at spise godt.

Da den gamle merkede, at hun ikke tog mere til sig, greb han hendes haand og sagde:

„Nu, saa fortæl mig da, hvor du er fra, og hvoraf det kommer, at du befinder dig saa alene her undervejs med den blinde soldat, om du har forældre, og hvor de bor.“

Med sin medfødte, ukunstlede veltalenhed begyndte jomfruen nu at fortælle ham om lerhytterne, lodtrækningen, den gamle moder, bedstefaderen, Pauwken og skilsmissen. Da hun saa fortalte om, hvad hun havde udstaaet for at finde sin blinde ven i Venloo, hvorledes hun næsten var bleven afmægtig af glæde, da officeren havde tilladt hende at tage den ulykkelige

med hjem, hvorledes hun havde drømt om vor kjære frue, og hvad de havde talt om underveis, da blev oldingen dybt rørt og tørrede nu og da en taare af medlidens øine. Pigen yndige stemme virkede uimodstaaelig paa ham, og han beundrede hendes ubegribelige opofrelse og kjærlighed.

Hun havde ikke holdt noget hemmeligt for ham og talt aabent om sine planer, sit kommende giftermaal med den blinde, om alt, hvad hun havde lovet denne og tænkte at udføre for at gjøre hans bitre liv sødt og behageligt. Hun havde ogsaa fortalt om, hvad Jan havde lovet og tilsagt hende, hvis han ved Guds godhed fik sit syn igjen.

Denne rørende fortælling havde varet længe, og oldingen havde ikke afbrudt hende med et eneste spørgsmaal.

Da pigen sluttede med inderlig tak til oldingen og taus ventede paa en bemærkning, sad hendes tilhører med nedslagne øine, hensunken i dyb eftertanke.

Efter nogle øieblikke løftede han hovedet og sagde:

„Du har handlet ret, min datter. Du er et dygtigt, ædelsindet barn. Du drømte, sagde du, at I ved at arbejde dag og nat nok skulde slaa eder igjennem — du vilde stræbe til det yderste for at lindre din vens smerte, han vilde slide og slæbe trolig for at belønne din kjærlighed — begge vilde I leve for at berede eders gamle forældre en fredelig og velbehagelig alderdom og forberede dem til en salig skilsmisse fra denne taarernes dal. — Det er en herlig, ophøiet tanke, mit barn, og Gud har hørt dine sukke. Det er Ham, som har ført eder hid; det er Ham, som i sin naade har tilladt mig at gjøre en god gjerning. Jeg skal gjøre alt, hvad der staar i min magt, og anvende hele min erfaring for at helbrede din vens venstre øie, og jeg har god grund til at tro, at det skal lykkes mig. Hvad det øvrige angaar, saa kan du være ubekymret. Din ædle drøm skal blive til sandhed. I skal ogsaa sove her i nat; imorgen skal vi se, hvad vi maa gjøre. Du kan jo imidlertid hvile dig godt ud eller spadserere i haven, og ønsker du noget, saa behøver du blot at bede pigen eller tjeneren derom. De er snilde; de vil kappes om at gjøre dig en tjeneste. Nu forlader jeg dig til iaften.“

Stum saa pigen efter oldingen, da han gik bort. Om en stund forlod hun ogsaa værelset og gik ud i haven, hvor hun gik og frydede sig over alt, hvad den gamle herre havde sagt.

(Fortsættes.)

Indenlandske efterretninger.

Ligesom stormene i maanedens første halvdel har voldt en mængde forlis og søuheld i Nord- og Østersøen, har de ogsaa gjort Norges vestkyst til skueplads for adskillige saadanne.

Fisket har lidt betydelig afbræk baade ved Lofoten og Romsdal grundet paa det uheldige veir. — I Troldfjorden er forefaldet en stor bataille mellem dampskibene og størreparten af baadfiskerne. Dampskibene havde retten paa sin side, men blev entrede og maatte give sig.

En turistudstilling agtes afholdt i Stavanger til sommeren. 100 udstillere er anmeldte.

Borgermester Bang i Kristiania er bleven amtmand i Buskerud.

46 udvandrere afgik iforgaars med „Thingvalla“, 189 med „Rollo“.

Et sneeskred har anrettet stor skade paa huse i Mosjøen (Nordland) iforgaars.

Udenlandske efterretninger.

Antallet af skolebørn i Frankrige er forøget med omkring 1000, efterat de i 1884 blev fordrevne fra de offentlige skoler i Frankrige. I 1887 kunde de derfor grunde 111 nye skoler, der tæller 4577 flere elever end de offentlige anstalter, fra hvilke de i hint aar blev fordrevne. (Luth. Ugeskr.)

Til oprettelse af hierarki i Japan gjøres der skridt i Rom. Riget skulde deles i 4 bispedømmer med Tokio som metropol.

Flere nye beatifikationsprocesser er paabegyndte i Rom.

Kard. Manning vil udsende missionærer til Armenien for at modarbejde de protestantiske missionærers indtrængen.

Vincensforeningens aarbøger meddeler, at der i 1888 blev indsamlet i frivillige gaver 10½ mill. francs og udgivet 8½ mill. Foreningens øiemeål er understøttelse af fattige og samtidig omsorg for deres sjælelige vel ved besøg i deres hjem.

St. Josefs fest er paa katolikernes eget ønske i Spanien ophøiet til en befalet festdag.

Galvanoplastiken feirer iaar sit 50-aars jubilæum. Den blev opfundet af prof. Jakobi i Dorpat.

I udvandringsprocessen i Wadowice er 31 personer kjendt skyldige; høieste straf var 4½ aars strengt fængsel.

En eksplosion fandt sted i den engelske kulgrube Morla; ca. 150 bjergmænd omkom.

De voldsomme storme sidst i januar paa Japans kyst har vi tidligere meldt. Nærmere efterretninger stadfæster, at ca. 1300 fiskerbaade er forliste med 3000 mand.

Et rovmord er begaaet paa et gods i Warschauer-gouvernementet. Da eieren overraskede røverne, blev han dræbt, hans kone og tjener, der ilede ham til hjælp, ligeledes, medens hans moder slap med et svært saar. Røverne undløb med sit bytte.

Flying Scotchman stødte i Carlisle sammen med et rangertog. 6 passagerer dræbtes, og 5 saaredes livsfarlig.

Soulykker. Engelsk damper „Cap Clear“ fra Liverpool til Rosario er gaaet under med mand og mus. Fransk damper „Nord“ er gaaet under i Nordsøen. Der meldes ogsaa adskillige andre forlis.

Dæmningsbrud har foraarsaget, at en del af New-Orleans er oversvømmet af Mississippi.

Til en votivkirke, som skulde reises, hvor czar Alexander II. blev myrdet, var der indsamlet ca. 800,000 rubler; hele beløbet er bragt til at forsvinde.

Da Constans forleden gik af, spaaede mange Tirards ministerium snarlig undergang. Den kom hurtigere end ventet. Handelstraktaten med Tyrkiet blev anledningen; ministeriet fik i senatet et flertal imod sig og takkede derefter af. Enten Constans eller Freycinet, tænker man, bliver ministerpræsident.